

Grondslag en doel van de Chr. School, IV

OPVOEDING EN ONDERWIJS

De vraag kan opkomen of het doel van ons onderwijs wel concreet genoeg geformuleerd is door het antwoord op vraag 6 van onze Catechismus.

Laten we 't eens vergelijken met het opvoedings- en onderwijsdoel, zooals dit is omschreven in de Wet op het L.O. In art. 42, dat alleen geldt voor de Openbare Scholen, lezen we: „Het schoolonderwijs wordt onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der leerlingen, hun lichamelijke oefening en hun opleiding tot alle christelijke en maatschappelijke deugden”.

Zeer concreet worden hier drie doelpunten naar voren gebracht:

1. de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens;
2. de lichamelijke oefening;
3. de opleiding tot alle christelijke en maatschappelijke deugden

met als middel het aanbrengen van gepaste en nuttige kundigheden.

Niettegenstaande de scherpzinnige omschrijving rijzen hier toch wel eenige vragen, b.v.: Hoe moet men zich het verband denken tusschen de drie genoemde doeleinden, hoe is de plaats der onderscheiden vakken t.a.v. die doelstellingen en wat zijn christelijke en maatschappelijke deugden?

De Catechismus daarentegen omschrijft scherp en duidelijk het opvoedingsdoel: het kind moet zijn Schepper leeren kennen, liefhebben en loven. Vanuit dit doel kunnen de verschillende vakken de haar toekomende plaats verkrijgen.

Bij b.v. Kerk- en Zendingsgeschiedenis krijgen als vanzelf de eereplaats. Immers bij deze vakken gaat het er om den kinderen Gods Woord te doen kennen, den arbeid van den Koning der Kerk om de Zijnen te vergaderen na te gaan en kennis te nemen van de wijze, waarop de Kerk haar opdracht, het Evangelie te prediken aan alle creaturen, heeft uitgevoerd.

Om Gods Woord te kunnen onderzoeken — het kind moet immers zijn Schepper leeren kennen — moet het kunnen lezen.

Ned. Taal moet noodzakelijk worden geleerd, anders is het hem niet mogelijk den Bijbel te verstaan. En een taal wordt pas geleerd door mondelinge en schriftelijke oefeningen.

Dit is weer niet mogelijk zonder dat het kind zich de kunst van schrijven heeft eigen gemaakt.

Overeenkomstig art. 2 van onze Geloofsbelijdenis kunnen wij God o.a. leeren kennen door de schepping, onderhouding en regeering der geheele wereld, overmits deze voor onze oogen is als een schoon boek in hetwelk alle schepselen, groote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen, n.l. zijn eeuwige Kracht en Goddelijkheid.

Daarom moeten we den kinderen onderwijs geven in Vad. gesch., om Gods leidingen, inzonderheid met het Nederlandsche volk na te gaan.

Kennis der Natuur, om Gods wijsheid op te merken in het rijk der natuur en de wetten, die God daarin legde, te leeren kennen.

Aardrijkskunde, om kennis te nemen van verschillende volken, over de aarde verspreid, overeenkomstig Gods bevel, dat de aarde moest worden vervuld, hun geschiedenis na te gaan en de landen te leeren kennen, waar ze wonen.

Het vak zingen moet dienen om de kinderen te oefenen in het loven van hun Schepper.

Aan lich. oefeningen wordt gedaan om lichaam en geest fit te houden en de nadeelen van het lange, onnatuurlijke stil zitten, zooveel mogelijk op te heffen.

Rekenen, teekenen en handenarbeid moeten als hulpvakken worden ingeschakeld.

Ik meen hiermee — zij het zeer beknopt — te hebben aangetoond, dat de leerstof onder het gezichtspunt van het antwoord op vraag 6 van den Heidelbergischen Catechismus een eenheid kan zijn.

Het is van groote betekenis, dat de onderwijzer de plaats van de onderscheiden leervakken t.a.v. het vooropgestelde doel goed ziet. Hij moet leeren bewust te werken. Misschien vindt men het vreemd dat aan het vak rekenen een zoo ondergeschikte plaats wordt toegekend. Waarom wordt het slechts een hulpvak genoemd, terwijl het op de Openbare School een hoofdvak is, al wordt het de laatste jaren door het vak Nederlandsch wat meer naar den achtergrond gedrongen? Die andere waardeering staat in verband met het doel, dat we nastreven.

Op de Openbare school wil men al rekenende de verstandelijke vermogens ontwikkelen. Bij ons mag deze ontwikkeling niet op zichzelf staan, maar moet ze ondergeschikt worden gemaakt aan een hooger doel.

Onze tegenstanders spreken graag smalend over het „Christelijk rekenen”. 2 x 2 blijft immers 4?

„Zeer juist! Maar het verschil tusschen het rekenen op de Christelijke en de Openbare scholen zit hem voor een niet gering deel juist in het verschil in waardeering. Op onze scholen mag dit vak niet meer dan

hulpdiensten verrichten. Het moet gesteld worden in dienst van andere vakken, zooals kennis der natuur, aardrijkskunde, teekenen en handenarbeid.

Mag dan de school zelfstandig de leerstof bepalen en heeft de maatschappij b.v. niet het recht zekere eischen te stellen? Natuurlijk heeft de school rekening te houden met de eischen, die de samenleving stelt, al was het maar alleen hierom, dat de noodige gelden voor het onderwijs komen uit den zak van de burgerij.

Maar — de maatschappij mag niet bepalen de rangorde en plaats der vakken. Wel heeft ze invloed op den omvang van de leerstof. Ook de plaatselijke kleur mag niet ontbreken.

De Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft onlangs een rapport gepubliceerd, waarin zij de klachten over het lager onderwijs samenvat en maatregelen ter overweging geeft, die zij voor de vernieuwing van ons onderwijs noodig acht. De school zal goed doen hiervan ernstige studie te maken. Bij gelegenheid hoop ik op dit belangrijk rapport nader terug te komen.

K. v. H.

ZENDING EN EVANGELISATIE

DI LOEAR NEGERI II

„Steek je kop maar in het zand, struisvogel!” sprak op 29 Jan. 1948 (dus nog vóór „Eindhoven”) prof. mr. P. S. Gerbrandy in een radiotoespraak. Vele a.r.-mensen hebben zijn woorden stellig zeer gewaardeerd. Ja, 't was goed, dat de dingen eens gezegd werden. Waar ging het ook naar toe met Indië!

Maar helaas — probeert men in de politiek de eer van het vaderland te redden, onderwijl laat een kerk haar vertegenwoordigers met buitenlandse betitelen. En gaat vervolgens dit verraad en deze capitulatie verdoezelen en camoufleren. Struisvogelpolitiek. Di loear negeri, het is zóó erg niet.

In Mei 1947 werd te Baarn in het Zendingscentrum op een bijeenkomst van continentale zendingsleiders een stuk opgesteld over „de supranationaliteit” van de zending. In dit puur bartiaansch stuk wordt betoogd, dat de christelijke zending bóven alle verschillen van ras en volk staat. De kerk als oecumenische gemeenschap is een „teeken” van een Koninkrijk, waarin deze verschillen overwonnen zijn. Zendingelingen moeten allereerst trouw zijn aan Christus en hun „verantwoordelijkheid als dienaren van de wereldkerk” (responsibility as servants of the eumencial Church) moet hun geheele denken beheerschen. Op de internationale zendingsconferentie te Whitby (1947) is dit stuk door die conferentie aangenomen. De bedoeling is duidelijk: positie kiezen in een bepaald politiek conflict vóór 't wettig gezag is geen trouw aan Christus. Sprak men niet uit, dat het Woord geen „dadelijk hanteerbare norm” is? Zijn de gevolgen ook duidelijk voor ieder? Het ware te wenschen. Maar we vreezen het ergste. Met mooie verklaringen over „supranationaliteit”, vervaardigd in het Zendingscentrum, gaat men Indië en de zending in Indië zoogenaamd zelfstandig maken. In feite offert men aan het oostersch nationalisme. De zending is in Indië eerder hypernationalistisch, dan supranationalistisch. Ja, in feite levert men Indië uit aan de afvallige grootmachten der aarde, die kerkelijk oecumenisch en politiek imperialistisch zijn. De kerken, die in Eindhoven samenkwamen, staan hieraan mede schuldig!

Dit beteekent verraad aan het aardsche vaderland! Dit beteekent ook verraad aan het hemelsche vaderland!

Want deze kerkengroep levert haar dienaren uit aan de oecumenische antichristelijke WERELDKERK ZONDER BELJDENIS EN ZONDER TUCHT, de ecclesia universalis zonder doctrina en zonder disciplina. Dienaren, engelen van plaatselijke gemeenten worden ambtenaren van een in wezen antichristelijk wereld-lichaam.

En dit is het ergste.

O, waarom verstaat men toch niet, dat we heusch niet omdat we zoo graag herrie-schoppen, maar omdat we trouw willen blijven aan den hemelschen staat, waarvan we burger zijn (Fil. 3:20), spreken moeten? Wij willen geen buitenlander zijn ten aanzien van dát rijk!

En we willen allen, die de gereformeerde belijdenis liefhebben, met kracht toeroepen: Ziet toe, dat gij niet vervreemdt van uw belijdenis eert geen uitlandsch god! Want de Heere zal bezoeking doen over de vorsten en de zonen des konings, en over allen, die zich kleeden met vreemde kleeding (Zef. 1:8).

We willen terug roepen tot gehoorzaamheid aan Christus, den Koning der kerk en den Koning der koningen. Want erger dan het breken der nederlandsche rijkseenheid is het feit, dat daar een geslacht opgroeit en regeeren gaat, dat zijn gereformeerde vaders ver-

vloekt en zijn moeder, de vaderlandsche martelaarskerk niet zegent, dat in denken en leven zich plaatst buiten de heilige rijksgeboon van Christus-Koning. Dit geslacht dweept met onreformatorische en revolutionaire ideeën. Net zooals het was in den tijd vóór de fransche revolutie. Men wil in oecumenisch drijven zich vreemden van het burgerschap Israëls. Men wil als de andere volken, de heidenen doen en leven. Buitenlands zijn.

Di loear negeri.

Maar dit beteekent in de tale Kanaäns: Ikabod!

Sneek, Febr. 1949.

C. VAN DER WAAL.

Naschrift.

Nadat wij het bovenstaande geschreven hadden, kwam ons „De Heerbaan” van Jan. 1949 in handen. Daarin lezen we het volgende:

Het gehele zendingsbegrip werd te zeer in de koloniale omklemming gedacht. Daartegen zijn nu de jonge kerken overal ter wereld met kracht opgekomen. Op de in 1947 gehouden Conferenties van Makassar en Kwitang, waar besprekingen gehouden werden met de Indonesische Kerken, spraken de afgevaardigden van die kerken over de kerken in Nederland als „buitenlandse kerken”. Dat is van vele zijden zeer vreemd en ondankebaar gevonden. Toch lag het voor de hand, wanneer men zich er rekenschap van wilde geven, dat deze jonge kerken het zendingsbegrip uit de koloniale omklemming wilden uitbreken, en opnieuw funderen in de oecumenische gedachte. Dat oudere kerken de jonge kerken vanuit de schat van hun rijke geschiedenis en ervaring willen helpen, achten zij oecumenisch vanzelfsprekend. Dat is immers het gebod van Christus?

Degene, die dit schreef was prof. dr. J. H. Bavinck. Deze was, als afgevaardigde zijner kerken in Mei 1947 op de Kwitang-conferentie te Batavia. Hij spreekt dus als een oor- en ooggetuige.

Dezelfde lijnen, die ook wij aanwezen, komen in zijn schrijven naar voren:

de zendingsarbeid kan in den vorm van steun aan hulpbehoevende kerken doorgaan, MITS deze steun geschonken wordt

aan buitenlanders in Indonesië, als oecumenischen dienst.

Dit was de politieke belijdenis der Kwitang-conferentie, volgens een deskundige gedelegeerde, die aldoor aanwezig was. Den vaderlandt ghetrouwe, prof. Zuidema? Dit was ook een kerkelijke belijdenis. Zendingelingen voortaan agenten van de oecumenische superkerk. Inschakeling van inheemsche kerken in oecumenische beweging niet tegengestaan. Is dit: U herder sal niet slapen, al zijt ghy nu verstrooyt?

v. d. W.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Den 18en Mei was het een halve eeuw geleden, dat de eerste vredesconferentie in den Haag werd geopend met een schoone redevoering van onzen minister van buitenlandsche zaken, den heer de Beaufort. Vonckenberg zei van hem: beau maar niet fort, mooi, niet krachtig. De minister verklaarde, dat de twintigste eeuw een eeuw van vrede zou zijn.

Het is goed, dat dit wordt herdacht, inzonderheid om ons in te prenten, hoe ledig de humanistische leuzen zijn, die de ongeloovige mensch niet moede wordt de eeuwen door te herhalen.

Want het woord eerste wordt gebruikt in onderscheiding van de tweede conferentie, die in 1907 kwam. Het getal vredesconferenties, die gemeenlijk op een oorlog volgen, is groot. Telkens weer wordt gezegd: laat dit nu de laatste oorlog zijn. En inzonderheid de negentiende eeuw was vol vredesgeluiden en vredeswerk.

Het begon al met de Heilige alliantie, vrucht van de mystiek van den Tsaar van Rusland Alexander I en zijn vriendin, de befaamde mevrouw Krüdener. Ook in zijn dwaasheden en vergissingen is de man maar zelden zonder de vrouw.

De leden, die meenen, dat zij het woord: vrede voor altijd, hebben uitgevonden, moesten de litteratuur van die dagen maar eens lezen. De fout van onzen tijd, ook onder de antirevolutionairen, is, dat zij veel roepen over studie, maar vergeten aan te geven waar zij, die studeeren willen, wezen moeten, om iets goeds te leeren.

Heinrich Friedjung verdeelt in zijn groote werk: „Das Zeitalter des Imperialismus” de negentiende eeuw in drie perioden, die telkens door een bepaalde idee — thans zegt men ideologie — werden beheerscht. Eerst de liberale idee, daarna de nationalistische, en eindelijk de imperialistische. De gang der ideeën was telkens dezelfde. Er is eerst verzet van die zich vastklampen aan het oude; er komt een strijd van actie en reactie, die soms tot revolutie overslaat. En het schijnt soms, dat een idee wordt onderdrukt, omdat haar resultaten worden weggenomen, maar dit is slechts schijn. Napoleon was de bedwinger, maar ook de zoon der revolutie. Hij keerde de anarchie, doch bevestigde haar regel.

De liberale idee nu leidde in 1848, en daarna, tot het nationalisme en werd na 1878 tot de idee van het